

RP 107/2025 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 5 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om el- och naturgasnätsavgifter ändras så, att elnätsavgifterna höjs. Elnätsavgifterna behöver höjas så att de svarar mot kostnaderna för de nya uppgifter inom elnätsövervakningen som föreslås för Energimyndigheten.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 januari 2026.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING.....	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
2 Nuläge och bedömning av nuläget	3
3 Mål	3
4 Förslagen och deras konsekvenser	4
4.1 Förslag	4
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna.....	4
5 Remissvar	4
6 Ikraftträdande	4
7 Förhållande till andra propositioner	4
7.1 Samband med andra propositioner	4
7.2 Förhållande till budgetpropositionen	4
LAGFÖRSLAG.....	6
Lag om ändring av 5 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter.....	6
BILAGA	7
PARALLELLTEXT	7
Lag om ändring av 5 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter.....	7

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Arbets- och näringsministeriets högspänningsnätarbetsgrupp som var verksam 2024 har i enlighet med sitt uppdrag utarbetat ett förslag till lagar om ändring av elmarknadslagen och 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen i form av en regeringsproposition.¹

Denna proposition hänför sig till den tidigare regeringspropositionen till riksdagen med förslag till lagar om ändring av elmarknadslagen och 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen (RP 45/2025 rd)². Huvudsyftet med den propositionen (RP 45/2025 rd) är att reformera elmarknadslagen för att på ett smidigare och mer kostnadseffektivt sätt än tidigare integrera den ökande elproduktionen och belastningen från den allt högre förbrukningen i stamnätet och högspänningsdistributionsnätet, och att genomföra bestämmelserna om avtal om flexibel anslutning i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1711 om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad.

Den nu aktuella propositionens konsekvenser för myndigheterna berör Energimyndighetens nätövervakning och cirka hälften av tilläggsbehovet av ordinarie personal ska täckas med ämbetsverkets omkostnadsfinansiering. De nya uppgifter i anslutning till nätövervakningen som finansieras via omkostnaderna gäller stamnätsinnehavare, innehavare av högspänningsdistributionsnät och distributionsnätsinnehavare.

Elnätsavgifterna ska höjas med ett belopp som motsvarar de ökade kostnaderna, så att de fortsättningsvis ska täcka kostnaderna för elnätsövervakningen.

Denna proposition har beretts som tjänsteuppdrag vid arbets- och näringsministeriet. Remissbehandlingen var något kortare än normalt på grund av att propositionen är snäv och målet att iaktta tidsfristerna för budgetlagarna.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Energimyndighetens verksamhet finansieras huvudsakligen genom tillståndsavgifter som tas ut från dem som omfattas av övervakningen samt genom el- och naturgasnätsavgifter som betalas till staten enligt lagen om el- och naturgasnätsavgifter (950/2012). Avgifterna höjdes senast 2024. Elnätsavgiften för en innehavare av eldistributionsnät och en innehavare av högspänningsdistributionsnät är för närvarande 1,7 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 7 000 euro. Elnätsavgiften för en stamnätsinnehavare med systemansvar är för närvarande 750 000 euro. År 2020 tog Energimyndigheten ut el- och naturgasnätsavgifter till ett belopp av 3,91 miljoner euro, år 2021 till ett belopp av 4,00 miljoner euro, år 2022 till ett belopp 5,14 miljoner euro, år 2023 till ett belopp av 4,69 miljoner euro och år 2024 till ett belopp av 4,99 miljoner euro.

¹ <https://tem.fi/sv/projekt?tunnus=TEM039:00/2023>

² https://www.eduskunta.fi/SV/vaski/Kasittelytiedot/Valtiopaivaasia/Sidor/RP_45+2025.aspx

3 Mål

Syftet med propositionen är att elnätsavgifterna fortsättningsvis ska täcka kostnaderna för elnätövervakningen.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 Förslag

Det föreslås att elnätsavgiften för en innehavare av eldistributionsnät och en innehavare av högspänningsdistributionsnät höjs till 1,8 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst till 7 000 euro. Dessutom föreslås det att elnätsavgiften för stamnätsinnehavare med systemansvar höjs till 760 000 euro.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Genomförandet av förslaget ökar i viss grad utgifterna för innehavare av eldistributionsnät och för stamnätsinnehavare med systemansvar. Ökningen bedöms inte påverka de stamnätsavgifter som Fingrid Abp tar ut. Förhöjningarna av avgifterna för eldistributionsnätverksamheten kan höja distributionspriserna med några promille.

Genomförandet av lagförslaget ökar skatteintäkten med cirka 240 000 euro. Den årliga skatteintäkten beror på storleken på nätbolagens omsättning, som kan variera mellan olika år. Genom den nu föreslagna höjningen av nätavgiften kan man sannolikt från och med 2026 samla in det eftersträvade beloppet på minst 200 000 euro till staten.

5 Remissvar

Propositionen sändes på remiss våren 2025 via tjänsten utlåtande.fi. Utlåtanden om propositionen begärdes särskilt av finansministeriet, Energimyndigheten, Fingrid Abp, Finsk Energiindustri rf och Lokalkraft rf. Remisstiden var den 20 maj–17 juni 2025.

Utlåtanden gavs av två instanser, som båda ansåg att förslaget om att elnätsavgifterna ska höjas så att de svarar mot Energimyndighetens ökade utgifter är motiverat. I finansministeriets utlåtande betonades det att eftersom regeringens proposition hänför sig till budgetpropositionen för 2026 är det mycket viktigt att uppgifterna i budgetpropositionen och regeringens proposition stämmer överens. Detta har säkerställts.

6 Ikraftträdande

Det föreslås att lagen träder i kraft den 1 januari 2026.

7 Förhållande till andra propositioner

7.1 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av elmarknadslagen och 12 och 96 § i naturgasmarknadslagen (RP 45/2025 rd), vars konsekvenser för myndigheterna berör Energimyndighetens nätövervakning.

7.2 Förhållande till budgetpropositionen

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2026 och avses bli behandlad i samband med den. I budgetpropositionen beräknas det att det inflyter 5 450 000 euro i inkomster under moment 11.19.10 *El- och naturgasnätsavgifter och vindkraftsavgift inom vindkraftsområdet vid Bottenviken*, varav nätavgifternas andel är 5 240 000 euro. De utgifter som finansieras med nätavgifter har beaktats under moment 32.01.09 *Energimyndighetens omkostnader*.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 5 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om el- och naturgasnätsavgifter (950/2012) 5 §, sådan den lyder i lagarna 1149/2021 och 1237/2023, som följer:

5 §

Elnätsavgift

Elnätsavgiften för en innehavare av distributionsnät och en innehavare av högspänningsdistributionsnät är 1,8 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 7 000 euro.

Elnätsavgiften för en stamnätsinnehavare med systemansvar är 760 000 euro. Någon elnätsavgift enligt 1 mom. tas inte ut hos en stamnätsinnehavare med systemansvar.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 22 september 2025

Statsminister

Petteri Orpo

Miljö- och klimatminister Sari Multala

Lag

om ändring av 5 § i lagen om el- och naturgasnätsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om el- och naturgasnätsavgifter (950/2012) 5 §, sådan den lyder i lagarna 1149/2021 och 1237/2023, som följer:

Gällande lydelse

5 §

Elnätsavgift

Elnätsavgiften för en innehavare av distributionsnät och en innehavare av högspänningsdistributionsnät är 1,7 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 7 000 euro.

Elnätsavgiften för en stamnätsinnehavare med systemansvar är 750 000 euro. Någon elnätsavgift enligt 1 mom. tas inte ut hos en stamnätsinnehavare med systemansvar.

Föreslagen lydelse

5 §

Elnätsavgift

Elnätsavgiften för en innehavare av distributionsnät och en innehavare av högspänningsdistributionsnät är 1,8 promille av försäljningsintäkterna av nätverksamheten under den senast avslutade räkenskapsperioden, dock minst 7 000 euro.

Elnätsavgiften för en stamnätsinnehavare med systemansvar är 760 000 euro. Någon elnätsavgift enligt 1 mom. tas inte ut hos en stamnätsinnehavare med systemansvar.

Denna lag träder i kraft den 20 .
